

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 202. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801308432/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET TREDIE BREV

sin Mor om at købe saadan nogle Øjenfutteraler til den; men dens Mor svarede: »Min Datter, du skal ikke ønske dig noget som strider imod din Natur! For Brillen er nok til Nytte for Menneskene, men de gavner ikke os Muldvarpe Spor.«

Da jeg var færdig med dette Arbejde gik jeg i Gang med noget mere alvorligt. Jeg tænkte paa at skrive et historisk Værk, men jeg var længe i Tvivl om hvilken Del af Historien jeg skulde tage fat paa. Jeg overvejede om jeg skulde skrive en Verdenshistorie eller et enkelt Folks Historie, og til sidst besluttede jeg mig til at skrive hele det jødiske Folks Historie. Grunden til at jeg helst vilde forsøge mig paa dette Felt var følgende: Blandt de mange store Muskelmænd der har prøvet deres Kræfter paa dette Folks Arkæologi og Historie er der ingen der har givet en sammenhængende Beskrivelse af dets Annaler fra de ældste Tider til vore Dage. Josephus begynder ved Verdens Skabelse og naar frem til Tempelens Ødelæggelse. Nogle af de berømteste Forfattere i vor Tid er Prideaux og Basnage. Prideaux har kun beskrevet en Del af Historien, nemlig fra Begyndelsen af det babyloniske Fangenskab til Jesu Tid, og Basnage tager fat hvor han slipper. Derfor maa den der vil studere den jødiske Historie fra Ende til anden benytte alle disse tre Forfattere. Men nu har jeg samlet det vigtigste af dette Folks Historie, Skikke og Love sammen med hvad der var værd at mærke sig hos de nævnte Forfattere, alt sammen i ét Bind. Mens jeg svedte over dette Arbejde udkom der et fransk Værk med Titlen *Histoire du Peuple de Dieu* i ti Kvantbind. Jeg troede nu at mit Slid og Slæb havde været forgæves, da jeg gik ud fra at det var en fuldstændig Skildring af Jødernes Historie. Men da jeg fik fat paa Bogen forstod jeg at jeg ikke havde noget at være bange for. Den omfatter kun det gamle Testaments Historie, for saa vidt som den overhovedet fortjener at blive kaldt en Historie med al det Pjæt og de hjemmestrikkede Taler den er proppet med, og som har faaet den til at vokse til den vældige Størrelse.

LITTERÆR VIRKSOMHED

Usammenhængende Tanker fremføres med honningsøde Bolsjeord; man skulde tro at Adam, Noah og de andre Patriarker havde levet i vore Dages Paris eller Versailles, saa slikkede er deres Fraser og saa veldrejede deres Taler, for slet ikke at tale om de øvrige kvalmende Simili-aandfuldheder som Bogen er fuld af.

Men for igen at tage fat hvor jeg slap, saa indrømmer jeg at jeg har taget det meste af Bogen fra disse tre Forfattere. I Patriarkernes Levnedbeskrivelser har jeg laant meget fra den storartede historiske Skildring som et engelsk Selskab har forfattet. Men da jeg kun havde de to første Bind, og andet Bind kun gaar frem til Sauls Tid, har jeg kun kunnet benytte det gamle Testamentes Forfattere og Josephus frem til det israelitiske Riges Undergang, hvor Prideaux begynder. Men selv om jeg ikke havde andre Hjælpemidler til Kongernes Historie anser man dog ikke denne Del af Værket for at være særlig kedelig og tør. Foruden de nævnte Forfattere har jeg benyttet de mest berømte og oldkyndige Skribenter, nemlig Philo, Cunaeus, Lightfoot, Vitringa, Richard Simon, Spencer, Reland, Selden, Salomon Ben Virga, Gantz, Bartolucci og flere, baade Kristne og Jøder, som der er Masser af Marginalhenvisninger til. Schudt belyser udmærket det sidste Aarhundredes Historie. Han er mere udførlig end Basnage og bemærker forskellige af hans Fejl. Mit Værk udkom i to Kvartbind. Da det blev temmelig dyrt at trykke paa Grund af sit Omfang spekulerede jeg længe paa om jeg skulde sikre mig ved Prænumeration. Det er der jo mange der gør. Men saa tænkte jeg paa hvilken Misbrug der gøres af denne Fremgangsmaade. Det er efterhaanden næsten blevet til en Slags Tiggeri. Saa udgav jeg Bogen paa egen Bekostning. Det er dog undskyldeligt at tegne Prænumeration, naar det drejer sig om store Værker som det er kostbart at udgive. Men nu til Dags indbyder man Alverden til at prænumerere bare man skal udgive en lille Ting paa nogle faa Sider. Det er lige som om Forfatterne vilde sige: »Giv mig en Skilling i Guds